

AZ EFOP-1.3.3-2016-00001 „FOGVATARTOTTAK REINTEGRÁCIÓJA” CÍMŰ KIEMELT PROJEKT ÉRTÉKEINEK ÉS EREDMÉNYEINEK BEMUTATÁSA

*Presentation of the values and results of the
EFOP-1.3.3-2016-00001 priority project
'Reintegration of detainees'*

Az EFOP 1.3.3-16-2016-00001 „Fogvatartottak reintegrációja” című kiemelt projekt célja a jogerősen kiszabott szabadságvesztést töltő és letartóztatott személyek társadalmi és munkaerőpiaci reintegrációjának segítése, valamint a bűnismétlési kockázatuk csökkentése. A tanulmány a projekt hátterét, célkitűzését, lényeges elemeit, valamint eredményeit hivatott bemutatni.

Kulcsszavak: projekt, reintegráció, fogvatartottak, munkaerőpiac, társadalom

The purpose of the EFOP 1.3.3-2016-00001 priority project 'Reintegration of detainees' is to facilitate the social and labour market reintegration of inmates serving custodial sentence or detention and to reduce the risk of their recidivism. This study intends to present the background, the objective, the essential elements and the results of the project.

Keywords: project, reintegration, prisoners, labour market, society

Bevezetés

Az EFOP-1.3.3-16-2016-00001 azonosító számú, „Fogvatartottak reintegrációja” című kiemelt projekt megvalósítása 2016. október 1-jén vette kezdetét a hazai büntetés- végrehajtásban, mely a TÁMOP 5.6.3 -12/1-2012-0001 kódszámú „A fogvatartottak többszakaszos, társadalmi és munkaerőpiaci reintegrációja és intenzív utógondozási modellje” projekt utódjaként valósul meg. Szakmai tartalmát az előzményprojekt, illetve a büntetés-végrehajtási intézetekben dolgozó munkatársak tapasztalatai alapján dolgoztuk ki.

A projekt konzorciumi partnerségben valósul meg, a projektgazda szerepét a Belügyminisztérium, míg a konzorciumi partnerét a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága tölti be, és tervezetten 2022. december 31-éig tart. Az igénybevett Európai Unió támogatás összege 5,734 milliárd forint, mely a konvergencia régiókban hasznosul, emellett a Közép-Magyarország régióban hazai forrásból valósul meg egy azonos szakmai tartalmú reintegrációs elem, a „Fogvatartotti reintegrációs program”. Az alapszolgáltatások az ország valamennyi büntetés-végrehajtási intézetében, valamint az Igazságügyi Megfigyelő és Elmegyógyító Intézetben is elérhetőek.

A projekt általános célja a fogvatartottak társadalmi és munkaerőpiaci reintegrációjának segítése, valamint a bűnisméltések kockázatának csökkentése. Egyrészt a célcsoport fejlesztésére fókuszál (személyiség- és kompetenciafejlesztő, valamint képzési és utógondozási programokon keresztül), másrészt a modell befogadására alkalmas környezet megteremtését, a célcsoporttal dolgozó szakemberek felkészítését célozza. Mindemellett a fogvatartottak hozzátartozói is fontos célcsoportnak számítanak a reintegrációs programban, hogy az a környezet, amelybe a szabadult érkezik, támogatni tudja a társadalmi és munkaerőpiaci reintegrációját, valamint csökkentheti a kirekesztettsége mértékét.¹

A tanulmány célja a – jelenleg is folyamatban lévő – projekt szakmai bemutatása (szervezeti háttér, célok és célcsoportok, szolgáltatások) és összefoglalása, valamint elért eredményeinek feltárása.

Minden, amit tudni érdemes a projektről

A projekt indokltsága

A projekt részletes bemutatása előtt fontos, hogy választ kapjunk arra, vajon miért is van szükség Magyarországon egy ilyenfajta reintegrációs programra. Egyrészt

¹ Tettprogram.hu

a fogvatartotti populáció szociális helyzete teszi indokolttá a szükségességét, hiszen elmondható, hogy a társadalom legmarginalizáltabb rétegét alkotják, így foglalkoztatásuk kiemelt jelentőségű kérdés, ugyanis nagymértékben határozza meg a szabadulás utáni megélhetési stratégiák lehetséges körét, illetve a reintegráció lehetőségének feltételeit.²

Egy 2015-ben végzett, 550 fős fogvatartotti populáción vizsgált kérdőív³ kutatás alapján, 539 fő válaszának eredményei jól mutatják a fogvatartottak hátrányos helyzetét mind a munkatapasztalat, mind az iskolai végzettség terén.

Mielőtt bekerült, miből tartotta el magát?	Fő	%
Bejelentett munkaviszonyból származó jövedelem	199	36,92
Közmunka	20	3,71
Szezonális munka	44	8,16
Segélyek	13	2,41
Nyugellátás	8	1,48
Feketemunka	75	13,91
Bűncselekmények	29	5,38
Többet is megjelölt	133	24,68
Egyéb	18	3,34
Összesen:	539	100%

1. táblázat: Mielőtt bekerült, miből tartotta el magát?⁴

Másrészt a fogvatartottak munkáltatása mellett az iskolarendszerű oktatás szintén a reintegráció egyik legfontosabb eleme. A fentebb említett vizsgálatban megkérdezettek mindössze 34%-a rendelkezik minimum általános iskolai végzettséggel, több mint 18%-uk pedig még a 8 általános iskolai osztályt sem teljesítette. A fogvatartottak iskolai végzettségének vizsgálatánál fontos megjegyezni, hogy ezek az adatok egy statikus állapotot tükröznek, a táblázat a fogvatartottak kérdőív felvételekor meglévő iskolai végzettségét mutatja (a fogvatartás során szerzett végzettség is hozzáadódott a befogadáskori iskolai végzettséghez). Következésképpen megállapítható, hogy a fogvatartottak bekerüléskor mért végzettsége ennél sokkal rosszabb képet mutat.⁵

2 Megvalósíthatósági Tanulmány (2016) p. 34.

3 Fogvatartottak visszaesés vizsgálata – 2015, Stratégiai, Elemzési és Tervezési Főosztály

4 Fogvatartottak visszaesés vizsgálata – 2015, Stratégiai, Elemzési és Tervezési Főosztály

5 Somogyvári M., Drexler B., Banyárné S. L. (2015) p. 13.

Legmagasabb iskolai végzettség	Fő	%
Befejezett főiskola, egyetem	23	4,18
Befejezett érettségi	45	8,18
Befejezett szakiskola, szakmunkásképző	149	27,09
Befejezett 10. évfolyam	45	8,18
Általános iskola	187	34
Kevesebb, mint 8 általános	101	18,36
Összesen:	550	100%

2. táblázat: Legmagasabb iskolai végzettség⁶

A táblázatból jól látható, hogy a büntetés-végrehajtási intézetekben dolgozó személyi állománynak jelentős mértékben marginalizálódott populációval kell foglalkoznia, hiszen a fogvatartottak iskolai végzettsége és munkatapasztalata szignifikánsan alacsonyabb az országos átlagnál. Ilyen hátrányos szociális helyzetben lévő rétegnél pedig különösen lényeges fokozott figyelmet fordítani a reintegrációt elősegítő képzésekre és a foglalkoztatásra.⁷

Szakmapolitikai és jogi háttér

Fontos kitérni a projekt szakmapolitikai és jogi hátterére is ahhoz, hogy komplex képet kapjunk annak fontosságáról. A Megvalósíthatósági Tanulmány szerint a bűnmegelőzés területén a nemzetközi szervezetek alapvető célja a tagállamok közötti tapasztalat-, illetve információcsere támogatása, részben a tagállami gyakorlatok, részben az intézményi és jogi háttér vonatkozásában. Az ENSZ Gazdasági és Szociális Bizottságának a hatékony bűnmegelőzés támogatásáról szóló 2002/13. határozata alapján a „*bűnmegelőzés területe olyan stratégiákat és intézkedéseket foglal magában, melyek célja a bűnözés kialakulása kockázatának, valamint a társadalomra illetve, egyénekre vonatkozó káros hatásainak csökkentése, az által, hogy az összetett okokra kíván hatni*”.⁸

A Megvalósíthatósági Tanulmány szerint a dokumentum előtérbe helyezi a gazdasági-társadalmi fejlesztés és felzárkóztatás kérdéskörét, különös tekintettel a gyermekekre, családokra és fiatalokra, magában foglalva az egészségügy, az oktatás, a lakhatás és a foglalkoztatás kérdéseit.⁹

6 Fogvatartottak visszaesés vizsgálata – 2015, Stratégiai, Elemzési és Tervezési Főosztály

7 Megvalósíthatósági Tanulmány (2016) p. 35.

8 A Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiáról (2013-2023) szóló 1744/2013. (X. 17.) Korm. Határozat

9 Megvalósíthatósági Tanulmány (2016) p. 37.

Az Európai Unió a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelmet mindig is kiemelt célként kezelte a szociálpolitika vonatkozásában. Az Európai Bizottság a szegénység és kirekesztés elleni küzdelmet az Európa 2020 stratégiának a középpontjába állította. Ennek érdekében célul tűzték ki egy platform létrehozását, amely segíteni hivatott az uniós országokat annak a célkitűzésnek a valóra váltásában, hogy segítsenek kiemelkedni a szegénységből és a társadalmi kirekesztettségéből.

A platform tevékenysége abban tud támogatást nyújtani, hogy az Európai Unió források felhasználását a hátrányos helyzetű fogvatartottak reintegrációjára és hozzátartozóikkal történő kapcsolattartásuk erősítésére fordítsuk, valamint együttműködések alakítsunk ki a civil társadalommal a szociálpolitikai innovációs intézkedések hatékonyabbá tétele, a társadalmi befogadás elősegítése érdekében.¹⁰

A 2013. évi CCXL. törvény (Bv. Kódex) hatályba lépésével történt látványos paradigma-váltás a hazai elítélt-kezelési filozófiában. Alapértékként jelennek meg a reintegrációs törekvések, pl. a fogvatartottak munkáltatása a munkaerőpiacra történő visszailleszkedés elősegítésére, az alap-, közép- és felsőfokú oktatásba való belépés biztosítása, és a jóváértékelési programokban való részvétel a társadalmi felelősségvállalás erősítése érdekében.¹¹

A törvény hatályba lépését követően született meg a 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet, amely a szabadságvesztés, az elzárás, az előzetes letartóztatás és a rendbíróság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályait tartalmazza és a büntetés-végrehajtási szervezet számára iránymutatást ad a fogvatartottak jogainak és kötelezettségeinek érvényesítésére.

A szabadságelvonással járó büntetések és intézkedések végrehajtásának legfőbb célja és feladata a törvényekben rögzített joghátrányok foganatosítása mellett többek között az, hogy a szabadulásra való tekintettel növelje a fogvatartottak esélyét a (tartós) beilleszkedésre és felkészítse őket a várható akadályok leküzdésére. Ennek megalapozása érdekében fel kell használni minden eszközt, eljárást, egyéni és közösségi tapasztalatot, amelyek adekvát módon biztosíthatják a sikerességet, valamint a reintegráció érdekében együtt kell működni valamennyi szervezettel, egyesülettel, karitatív szolgálatot végző csoporttal, hiszen a szabadulást követően, a fogadó környezet oldalán ők találják magukat szembe először a volt elítélttel, annak problémáival.¹²

¹⁰ Megvalósíthatósági Tanulmány (2016) p. 36-41.

¹¹ Uo.

¹² Uo.

A projekt szervezeti háttere

A projekt a büntetés-végrehajtási szervezetbe illeszkedve, céljait kiegészítve, azokat támogatva valósul meg. A támogató szerepét az Emberi Erőforrások Minisztériuma tölti be, szakmai irányítását a Belügyminisztérium látja el, központi irányítását pedig a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága, EFOP Projektiroda végzi, szorosan együttműködve a büntetés-végrehajtási szervezet releváns szereplőivel, valamint a Belügyminisztérium Támogatás-koordinációs Főosztályával.

A helyi szakmai megvalósítást a tanácsadók, a közösségi foglalkoztató és a tanoda munkatársak, valamint a munkaszocializációs mentorok végzik. Ők azok, akik ténylegesen foglalkoznak a fogvatartottakkal, a szabadultakkal és a hozzátartozókkal. Munkájukat helyi szinten egy-egy fő büntetés-végrehajtási intézeti szakmai vezető segíti. A büntetés-végrehajtás kötelékében jelenleg hozzávetőlegesen 100 főállású munkatárs dolgozik a projektben és az azzal párhuzamosan – a közép-magyarországi régióban – megvalósuló „Fogvatartotti reintegrációs program”-ban.

A projekt célja

A Megvalósíthatósági Tanulmány alapján foglalható össze leginkább a projekt célkitűzése, melynek fontos eleme, hogy a jogerősen kiszabott szabadságvesztés-büntetésű töltő elítéltek és a letartóztatottak esetében erősítsük a munkaerőpiaci és társadalmi reintegrációt, valamint csökkentsük a bűnismétlés kockázatát. Ahogy a bevezetőben már említettem, a projekt egyik fő célkitűzése a célcsoport fejlesztése, másrészt az is fontos szempont az eredményesség érdekében, hogy megteremtjük a befogadásra alkalmas közeget, vagyis a célcsoporttal dolgozó szakemberek felkészítésével is szükséges foglalkozni.¹³ Mindemellett „a projekt az összehangolt reintegrációt segítő szolgáltatási rendszerben, egységes, a fogvatartottak többsége által igénybe vehető, de egyéni adottságokhoz illeszkedően differenciált fejlesztésekre ad lehetőséget, hozzájárulva ezzel a bűnismétlés és a társadalmi kirekesztődés mértékének csökkentéséhez.”¹⁴

A célcsoport

A „Fogvatartottak reintegrációja” projekt célcsoportját három nagyobb kategóriára lehet osztani; a közvetlen, a közvetett célcsoportra és az érintettek körére.

A közvetlen célcsoportot a következő szereplők alkotják:

¹³ Megvalósíthatósági Tanulmány (2016) p. 47-49.

¹⁴ Uo. p. 47.

- a program céljával összefüggő reintegrációs tevékenységet végző szakemberek;
- a büntetés-végrehajtás rendszeréből a projekt megvalósítása és fenntartási időszaka alatt szabadult személyek;
- büntetés-végrehajtási intézetben fogvatartott és letartóztatott személyek (fiatalkorúak is);
- a fogvatartottak és szabadultak családtagjai;
- közösségi foglalkoztatók esetében:
 - a szabadultak;
 - pártfogó felügyelet elrendelésével feltételes szabadságra bocsátott elítéltek;
 - utógondozást kérelmező szabadult elítéltek, a szabadulást követően egy év időtartamig;
 - reintegrációs őrizetbe helyezett elítéltek;
 - társadalmi kötődés programba helyezett elítéltek;
 - a fenti célcsoportok (büntetés-végrehajtási intézeti jogviszonnyal rendelkezők és a szabadultak) hozzátartozói;
 - a pártfogó felügyelet alatt álló személyek, valamint a kriminalizációval veszélyeztetettek.¹⁵

A közvetett célcsoport azokból a személyekből áll, akik ugyan nem lesznek ügyfelek, mégis valamilyen szinten érintettek a projekt által, mint például a fogvatartottak és a szabadultak környezetében élők vagy a büntetés-végrehajtási intézetek közelében lakó személyek.

Végül, de nem utolsósorban pedig említést kell tenni az érintettek azon köréről is, akik szintén nem lesznek projektügyfelek, azonban együttműködésükkel fontos szerepet vállalnak a célok elérésében. Ők a következők:

- munkáltatók, közfoglalkoztatók;
- sértett, sértetti közösség;
- sértettek hozzátartozói;
- a büntetés-végrehajtási szerv teljes állománya;
- segítő szervezetek.¹⁶

A fogvatartottak bevonása

A projektbe való jelentkezés önkéntes, azonban a részvételtől a releváns büntetés-végrehajtási szakterületek közösen döntenek. A programba jelentkezők kiválasztása a büntetés-végrehajtási intézetben működő Befogadási és Fogvatartási Bizottság (a

¹⁵ Uo. p. 49-50.

¹⁶ Megvalósíthatósági Tanulmány (2016) p. 49-50.

továbbiakban: BFB) döntése alapján valósul meg. A BFB-n a projektmunkatárs is részt vesz. A döntés szólhat a programba való bevonásról, illetve elutasításról is, ha a fogvatartott részvétele biztonsági, elkülönítési vagy egészségügyi szempontból kockázatot jelent. Pozitív BFB döntést követően a tanácsadó a helyi szakmai vezetővel és a reintegrációs szakterületekkel egy olyan szolgáltatás-csomagot állít össze a fogvatartottak számára, amely egyéni és csoportos fejlesztésre épül, a fogvatartottak szükségletei és a büntetés-végrehajtási intézetek helyi sajátosságai alapján. Ezeket egyéni fejlesztési tervben rögzíti a tanácsadó munkatárs, aki az egyeztetett szolgáltatásokat a szükségletek változása esetén, de legkésőbb félévenként, továbbá a szabadulást megelőzően felülvizsgálni köteles. A szolgáltatások megvalósulását követően újabb értékelés következik a sikeres vagy sikertelen teljesítéséről.

Szolgáltatások, speciális szolgáltatások és projektelemek, valamint az ezekben elért eredmények bemutatása

Társadalmi reintegrációt elősegítő szolgáltatások fogvatartottak számára

Ahhoz, hogy a projekt végrehajtása során a fogvatartottak motivációja folyamatosan fenntartható legyen, egyéni vagy csoportos formában motivációs, illetve segítő beszélgetéseket tartanak a tanácsadók. A foglalkozások témája igen sokrétű lehet, kapcsolódhat a prizonizációval összefüggő ventilációhoz, segítheti a szakmaképzés vonatkozásában a felzárkóztatást és felkészítheti a fogvatartottakat a szabadulás utáni életre is. A motivációs beszélgetések pontos tartalmát a tanácsadók a felmerülő helyzetekhez és a fogvatartotti összetételhez igazítják, emellett a csoportos foglalkozások tematikáját egyeztetik a helyi szakmai vezetővel és jóváhagyatják helyi büntetés-végrehajtás intézet parancsnokával is.

A tanácsadó munkatársak a segítő és a motivációs beszélgetések mellett a szociális ügyintézéssel kapcsolatos feladatok egy részét is ellátják, támogatva és kiegészítve a pártfogó felügyelők és a reintegrációs tisztek erre irányuló munkáját. A fogvatartottak számára – igény szerint – van mód lakhatási lehetőségekkel összefüggő segítségnyújtásra, valamint iratpótlásra is. Felmerülő igény esetén a tanácsadó munkatárs segíthet a munkavállaláshoz szükséges személyes iratok, a személyi igazolvány, illetve a szociális és a társadalombiztosítási ellátásokhoz szükséges dokumentumok pótlásában. A szociális ügyintézés keretében kiemelt cél, hogy a fogvatartott szabadulásakor rendelkezzen megfelelő lakhatással, valamint a munkavállaláshoz, egészségügyi ellátáshoz szükséges iratokkal.

Munkaerőpiaci reintegrációs szolgáltatások

„A szolgáltatás célja, hogy a munkaerőpiaci részvétel növeléséhez, a foglalkoztatás bővítéséhez, az inaktivitás csökkentéséhez és a munkaerőpiaci és szociális biztonság megteremtéséhez kapcsolódó ellátásokról és szolgáltatásokról a célcsoport megfelelő, teljes körű és naprakész tájékoztatást kapjon.”¹⁷

A helyi szakmai megvalósítók komplex életpálya tanácsadással segítik a fogvatartottak munkaerőpiaci reintegrációját, amely a pályaválasztási és pályamódosítási tanácsadással mellett az álláskeresésre való felkészítést, az önéletrajzírás és a munkahelyi szocializáció elősegítését foglalja magába. Fontos, hogy a fogvatartottak naprakész tudással rendelkezzenek *„az álláskereséshez szükséges ismeretekkel, gyakorlattal, melynek segítségével fejleszthető az önismeret, megismerhetők a pályázat-, és önéletrajzírás feltételei, az állásinformációk beszerzésének lehetőségei, az állás megszerzésének és megtartásának módjai.”*¹⁸

Jóvátételi programok

A jóvátételi programok célja az okozott sérelem, kár szimbolikus helyreállítása. Ebben az esetben a jóvátételi tevékenység nem a sértett, hanem egy előre meghatározott közösség vagy csoport javára történik. A projektben a jóvátételi program jelentősége hogy elősegíti a fogvatartott számára a bűncselekmény okozásával, illetve az annak okozatával való szembenézést és a felelősségvállalást. Emellett a helyi közösségek számára is kiemelkedő jelentőséggel bír, mert érzékenyíti őket és a jóvátétel elfogadásával segítik a fogvatartottak visszailleszkedését a társadalomba. Ez elérhető munkavégzéssel, ajándéktárgyak és szellemi alkotások felajánlásával, bűnmegelőzési és kulturális programok megvalósításával.

A projekt kezdete óta 149 alkalommal (emellett 11 alkalommal pedig a Közép-Magyarország régióban) valósult meg jóvátételi program. Számos esetben segítettek a fogvatartottak temetői karbantartásában, felújításban, területrendezésben, illetve sok esetben saját maguk által készített termékeket, ajándékokat ajánlottak fel rászorulóknak részére. A Balassagyarmati Fegyház és Börtönben például 2019 decemberében a fogvatartottak 19 darab éjjeliszekekrényt készítettek és ajánlottak fel a Szent Erzsébet Idősek Otthona lakói számára.

¹⁷ Megvalósíthatósági Tanulmány (2016) p. 72.

¹⁸ Uo.

Szakképzés

A fogvatartottak iskolarendszeren kívüli szakképzés keretében a munkaerőpiaci igényeknek, valamint a kompetenciájuknak megfelelő elméleti és gyakorlati képzésen vesznek részt. Az ügyfél a BFB pozitív döntése esetén kezdheti meg a képzést, abban az esetben, ha részvétele egészségügyi szempontból is engedélyezett. A szakképzéséhez szükséges bemeneti feltételek teljesülését – mint például az iskolai bizonyítvány vagy a személyi igazolvány meglétét – a tanácsadó munkatárs ellenőrzi és adott esetben a fentebb már említett szociális ügyintézés keretében pótolhatja a hiányzó dokumentumokat.

A szakképzés a projektben (a konvergencia és a Közép-Magyarország régióban egyaránt) a 2018 novemberében kezdődött és az elmúlt 3 évben összesen 1 723 fő fogvatartott szerzett képzettséget. Az építőiparban, a könnyűiparban, az elektronikai, a gépészeti és a mezőgazdasági területen 25-féle szakma közül a legnépszerűbbnek a targoncás, a festő, a mázoló, a tapétázó, a kerti járdakövező, az asztalosipari szerelő és a textiltermék-összeállító képzés bizonyult.

Az előkészítés és megvalósítás során fontos szempont volt a büntetés-végrehajtási intézetek képzés szempontjából releváns infrastrukturális feltételeinek és a munkaerőpiaci igényeknek a figyelembe vétele, valamint annak a lehetőségnek a megteremtése, hogy a megkezdett képzést akár szabadulását követően is befejezhesse az ügyfél.

	Konvergenciában szerzett szakképzettséget	Közép-Magyarország régióban szerzett szakképzettséget	Összesen (fő)
Konvergenciában indikátorként elszámolható	1412	36	1448
Konvergenciában nem számolható el indikátorként		275	275
Összesen (fő)	1412	311	1723

3. táblázat: Szakképzettséget szerzett fogvatartottak a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága, EFOP Projektiroda adatai alapján

Kompetenciafejlesztés

A kompetenciafejlesztő foglalkozások „olyan strukturált csoportfoglalkozások, melyek a humán szolgáltatások (munkaerőpiaci és társadalmi reintegrációt segítő egyéni és csoportos foglalkozások) rendszerébe illeszkednek és a projektben közreműködő szakmai megvalósítók vezetik a segítő/tanácsadó folyamat szerves részeként.”¹⁹

19 Megvalósíthatósági Tanulmány (2016) p. 68.

Letöltőház esetén 3x30 órás, előzetesház esetén 2x30 órás foglalkozáson vesznek részt a fogvatartottak. Tekintettel arra, hogy ez egy csoportfolyamatra építő tevékenység, ezért amennyiben a fogvatartott hiányzása a 20%-ot meghaladja, a sikeres teljesítés érdekében egy újabb 30 órás csoportot kell elvégeznie. A csoportvezetők döntése alapján a megkezdett csoportot is befejezheti, de az nem számít sikeres teljesítésnek. A jelenlegi adatok szerint összesen 2 382-en (2 066 fő a konvergencia régióban, 316 fő a Közép-Magyarország régióban)²⁰ vettek részt sikeresen különböző típusú kompetenciafejlesztő foglalkozásokon, melyek témái az intézeti tapasztalatok és a fogvatartottak szükségletei alapján az alábbiak lehetnek:

- kommunikáció;
- konfliktus- és agressziókezelés;
- önismeret;
- életvezetés;
- valamint a felmért szükségletek alapján agressziócsökkentés, asszertivitás, drogprevenció és alkoholprevenció.

A foglalkozások célja, hogy a fogvatartottak képességet és jártasságot szerezzenek az önismeret, a konfliktuskezelés, a döntéshozatal, a tervezés, valamint a problémamegoldás terén. A fiatalokú fogvatartottak – mint kiemelt figyelmet igénylő csoport – részére minden bevont intézetben, ahol a jelzett célcsoport tartózkodik, legalább egy életvezetési foglalkozást kell szervezni, melynek elsődleges célja az életviteli készségek fejlesztése. A cél, hogy még fiatal korban segítsük a fogvatartottakat a jövőjüket alapjaiban meghatározó, egészséges életmód kialakításában.²¹

Szabadultak utógondozása

A humán szolgáltatások a szabadulást követő egy éven belüli időtartamban elérhetőek a szabadultak számára. A tanácsadó feladata a szabaduló ügyfél szempontjából releváns országrészek munkalehetőségeinek feltérképezése, az állami foglalkoztatási szolgálat rendszerével történő együttműködés és a helyi közösségbe történő beilleszkedés elősegítése. 2022 áprilisáig a projekt segítségével 741 fő helyezkedett el a munkaerőpiacon vagy regisztrált álláskeresőként.²²

20 2022. április havi PVÜ (projekt-végrehajtási ülések) adatszolgáltatás – Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága, EFOP Projektiroda

21 Megvalósíthatósági Tanulmány (2016) p. 68-69.

22 2022. április havi PVÜ adatszolgáltatás – Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága, EFOP Projektiroda

Humán és munkaerőpiaci szolgáltatások hozzátartozók számára

A természetes támogató háló megerősítése érdekében a projekt újdonságként vezette be, hogy a fogvatartottakon és szabadultakon túl kiemelten foglalkozzon a hozzátartozókkal is. A részükre nyújtott szolgáltatások részben megegyeznek a fogvatartotti szolgáltatástípusokkal, ugyanakkor a gyakorlati tapasztalatok eddig azt mutatták, hogy szociális ügyintézésre és a családi kapcsolatok helyreállítására volt igazán szüksége a programba bevont hozzátartozóknak. A szabadulás utáni biztos háttér megteremtése mellett még fogvatartási idő alatt is kiemelt szerep jut a hozzátartozóknak a motiváció fenntartásában. Szintén az idei év áprilisának adatai alapján, 1 094 fő hozzátartozó került bevonásra a projektbe.²³

Közösségi foglalkoztatók

A Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága a „Fogvatartottak reintegrációja” EFOP-1.3.3-16-2016-00001 azonosító számú kiemelt projekt keretében Hajdú-Bihar Megyében Debrecenben, Jász-Nagykun-Szolnok Megyében Szolnokon és Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyében Nyíregyházán működtet közösségi foglalkoztatót 2018 októbere óta. Ezek közvetlenül a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága alárendeltségébe tartozó speciális intézmények, nem önálló jogi személyek. Irányításukat a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága a Belügyminisztérium – mint projektgazda – vezetésével koordinálja és ellenőrzi, szakmai irányításukat és felügyeletüket pedig büntetés-végrehajtási intézetek útján gyakorolja. Működésük óta 894 fő került itt bevonásra.²⁴

A közösségi foglalkoztatók célja a szabadult elítéltek társadalmi reintegrációjának elősegítése, valamint a reintegrációs őrizetben, illetve a társadalmi kötődés programban részt vevő fogvatartottak és hozzátartozóik személyiségének és kompetenciáinak fejlesztése, munkaerőpiaci készségeik és lehetőségeik támogatása, szabadidős programok szervezése, továbbá a jótételi programok és a külön magatartási szabályok teljesíthetőségének megteremtése. A közösségi foglalkoztató az ügyészség, a bíróság és a büntetés-végrehajtási bíró által előírt külön magatartási szabályok érvényesítésével, viselkedéskorrekciós, illetve kompetenciafejlesztésre irányuló csoportos és egyéni foglalkozások szervezésével, tanulássegítő és közösségi jótételi, továbbá a sérelem okozását tudatosító módszerekkel, helyreállító technikák alkalmazásával, a strukturált szabadidő eltöltését elősegítő programokkal, valamint pszichológiai, mentálhigiénés és életvezetési tanácsadások biztosításával segíti elő a reintegrációs célok megvalósulását.

23 2022. április havi PVÜ adatszolgáltatás – Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága, EFOP Projektiroda: Konvergencia régióban elszámolható adat

24 Uo.

A közösségi foglalkoztató mindemellett alkalmas lehet olyan szakmai feladatok végrehajtására, amelyek – a normál ügymenet mellett – a büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelői és a büntetés-végrehajtási intézeti tanácsadói tevékenységeket is hatékonyan kiegészítik. Ilyen a közfoglalkoztatásért felelős szervezetekkel, az önkormányzatokkal és az általuk fenntartott intézményekkel való kapcsolattartás, illetve a különböző karitatív és civil szervezetekkel, valamint egyházi közösségekkel való együttműködés a lakhatás és a munkahely biztosításának elősegítése vagy akár a családi kapcsolatok helyreállítása érdekében.

A közösségi foglalkoztató tehát egy komplex bűnmegelőzési feladattal rendelkező, szolgáltató jellegű háttérintézmény. Keretet kínál arra, hogy célcsoportjait a látókörébe vonja, tartósan ott tartsa, és olyan lehetőségeket nyisson meg előttük, melyek a bűncselekmény elkövetésének, az áldozattá válásnak és a bűnismétlés veszélyének a kockázatát csökkentik. Mindemellett a közösségi foglalkoztató a végrehajtható egyedi, külön magatartási szabályok teljesíthetőségének intézményi háttérét is biztosítja.

A közösségi foglalkoztatóban nyújtott szolgáltatások köre:

- alapszolgáltatások (ügyfelfogadás, tájékoztatás, információszolgáltatás, telefonos és személyes ügyintézés, egyéni tanácsadás, egyéni esetkezelés, szociális ügyintézés);
- strukturált csoportos foglalkozások tartása az alábbi témakörökben:
 - munkaerőpiaci ismeretek;
 - kommunikációs készségek és képességek fejlesztése;
 - konfliktusok kezelése;
 - személyiségfejlesztési ismeretek;
 - érdekérvényesítés elősegítése;
 - szociális ügyintézés;
 - életviteli problémák kezelése;
 - szenvedélybetegségekhez kapcsolódó szociális és mentális deficitek kezelése;
 - a reális jövőkép kialakítása;
 - egyéb, szükségletfelmérés során feltárt igények;
- a büntetés-végrehajtási bíró által a pártfogó felügyelet vagy reintegrációs őrizet hatálya alatt állók részére előírt, csoportos foglalkozáson vagy tréningen való részvételi kötelezettség (külön magatartási szabályok) teljesítése;
- oktatást, szakképzést, munkába állást elősegítő egyéb programok biztosítása;
- strukturált szabadidő-eltöltésre irányuló közösségi programok biztosítása;
- családi döntéshozó csoportkonferencia módszerének alkalmazása;
- befogadó környezet figyelemmel kísérése, közreműködés a tönkrement családi kapcsolatok helyreállításában, megerősítésében;
- közreműködés a lakhatási nehézségek megoldásában;

- okiratok, elveszett okmányok pótlása;
- resztoratív módszerek alkalmazása, programok szervezése;
- együttműködési megállapodás keretében vállalt feladatok ellátása.²⁵

Tanodaszerű szolgáltatás

A fiatalok fogvatartottak – mint speciális célcsoport – kiemelt szerepet kaptak a „Fogvatartottak reintegrációja” című projektben. Ennek oka, hogy olyan szociokulturális hátránnyal érkeznek a büntetés-végrehajtási intézetekbe, amelynek a kezeléséhez speciális szolgáltatásokra van szükség, mivel személyiségfejlődésük prizonális környezetben játszódik le, szociális kapcsolataik – főként a családi kapcsolatok – erősen sérültek vagy sok esetben hiányosak, továbbá folyamatos viselkedési problémákkal is küzdenek. Ezek egyrészt az életkori sajátosságukból fakadnak, mert fejletlen az érzelmszabályozásuk, gyakori indulatkontroll problémákkal küzdenek, labilis az énképük és sokszor alacsonyabb szintű az empátiás készségük, másrészt általánosságban elmondható, hogy kiugróan magas a körükben a funkcionális analfabetizmussal együtt járó aluliskolázottság mértéke.²⁶ Ezért egy olyan programelem létrehozása volt a cél, amely a személyiségformálódás megfelelő irányba való elmozdítására, reális, pozitív jövőkép kialakítására törekszik.

„A tanodaszerű szolgáltatás a fiatalkorúakat elhelyező büntetés-végrehajtási intézetekben nyújtandó komplex személyiségfejlesztő szolgáltatások révén célozza a büntetés-végrehajtási intézetből szabadulók társadalmi és munkaerőpiaci reintegrációjának erősítését és az elkövetők bűnismétlési kockázatának csökkentését.”²⁷

A projektem a Bács-Kiskun Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben, a Baranya Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben²⁸ és a Fiatalok Büntetés-végrehajtási Intézetében valósul meg, lehetőség szerint helyszínenként 1 fő tanoda pedagógus és 1 fő tanoda pszichológus segíti a speciális szolgáltatások ellátását. A projekt keretében megvalósuló, tanodaszerű ellátás az eredeti szolgáltatások mellett, a tanodaszterd alapján került beépítésre a projektembe, amelybe a program kezdete óta – a konvergencia régióban – eddig 171 fő került bevonásra.

25 Tettprogram.hu

26 Hegedűs J., Ivaskovics K. (2016) p. 84.

27 Megvalósíthatósági Tanulmány (2016) p.25.

28 A Baranya Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben a „fogvatartottak transzlokációs projektjének” végrehajtására tekintettel 2019. 12. 31-ei nappal a tanodaszerű ellátás megszüntetésre került.

A tudatos életpálya-építés támogatása és a készségfejlesztés az iskolai karrierrel, valamint a családi élettel kapcsolatos döntési helyzeteket, a tudatos iskolaválasztást, illetve az életpálya-építést segíti, továbbá fejleszti a szociális kompetenciákat. A cél a felzárkóztatás, az általános iskolai oktatás, a tanulásmódszertanok átadása, a szakképzés és a munkaerőpiaci reintegráció elősegítése. A fogvatartottak egységes tematikában megvalósuló kompetenciafejlesztése, a szociális és érzelmi nevelés, a mentálhigiénés fejlesztés, az egészséges életmódra és a családi életre nevelés, mind hozzájárulnak a már kialakult, nemkívánatos mentálhigiénés jelenségek kezeléséhez. Az egyéni és csoportos foglalkozások témái között a szenvedélybetegségekkel kapcsolatos tudásmegosztás is szerepel, valamint az önismeret-fejlesztés, a prizonális ártalmak csökkentése, illetve a saját érzelmi életre való rálátás és az érzelemkezelési eszköztár fejlesztése is cél. A családi beszélők támogatása és a közösségi térben megtapasztalt emberi kapcsolatok kezelése olyan strukturált csoportfoglalkozások keretében valósul meg, melyek központi témája a családi szerepek, a szerepeltvárások és a család funkciói. A fiatalok fogvatartottak számára a projekt keretében tanulószobát és közösségi teret alakítottak ki, ahol folyamatos támogatást és fejlesztést kapnak a tanoda munkatársaitól. Kiemelten fontos a szakmaszerzéshez szükséges számolási, szövegértési, írási és olvasási készségeik fejlesztése. A cél, hogy szabadulásakor a fiatalok képesek legyenek az önálló tanulásra és olyan sikeres tevékenységként élje meg azt, hogy a szabadulás után is folytatni kívánja tanulmányait, esetleg piacképes szakmát szerezzen. A tanodaszerű ellátásban dolgozó munkatársak feladata az egyéni igényeken alapuló tanulástámogatás, a munkaerőpiaci reintegráció elősegítése, a kulcskompetenciák fejlesztése, a tehetséggondozás, illetve a fiatalok fogvatartottak és szabadultak folyamatos tájékoztatása a különböző szakképzési, munkaerőpiaci lehetőségekről. A projektelem emellett hangsúlyt fektet a kulturális tevékenységekre, az alpműveltség fejlesztésére, a jeles események megismerésére, valamint az infokommunikációs eszközök használatára, amelyek a tanulást vagy a családi kapcsolatokat erősítést szolgálják (Skype), de a munkahelykeresésben és az állampolgári ügyek intézésében is nélkülözhetetlen eszközzé váltak.

A tanodaszerű ellátás esetén a 16. életévét betöltött, letartóztatott fiatalok és a fiatalok büntetését töltő fogvatartottak alkotják a célcsoport körét, akik jellemzően szociokulturális szempontból kedvezőtlen helyzetűnek minősülnek, ezért jelenlegi életüket az iskolai sikertelenség, a jövőbeli pedig a kedvezőtlen munkaerőpiaci helyzet és a társadalmi perifériára szorulás veszélye fenyegeti, ezért szakmai cél a fenti szolgáltatások maradéktalan megvalósítása. A projektelem sikereként könyvelhető el, hogy a Bács-Kiskun Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben 1 fő női fogvatartott 2022 májusában emelt szinten fog érettségizni angol nyelvből.

Munkaszocializációs projektem

A projektem célja a fogvatartottak foglalkoztathatóságának javítása, alkalmassá tételük – szabadulás után – a munkaerőpiacon való megjelenésre, vagy munkaerőpiaci programba történő belépésre. Ezen cél eléréséhez nélkülözhetetlen bizonyos kompetenciák fejlesztése, kiépítése, a munkatevékenységhez kapcsolódó specifikus ismeretek és az eszközhasználat kialakítása, a betanítás, a munkavégzéshez szükséges tanulási képességek fejlesztése, a munkavégzés során megfelelő viselkedés kialakítása, a munkabírási fejlesztése, továbbá a beilleszkedés és az integráció készségének javítása. Mindehhez elengedhetetlen a kommunikációs készségek és a problémamegoldó képesség fejlesztése.

Minden segítő kísérlet kudarcot vall, ha hiányzik az érintett személy megfelelő motivációja, ezért a projektem a munkaerőpiaci reintegráció mellett a motiváció fejlesztésére, a munkában való bennmaradás támogatására is hangsúlyt fektet. Olyan szakmai program került kialakításra, amely a fogvatartottak munkavégzésének minőségét fejleszti, terhelhetőségüket, kitartásukat folyamatosan monitorozza. Ezen felül a fogvatartottak munkagyakorlaton vesznek részt, amelynek keretében a járványügyi védekezéshez szükséges védőruházatot állítják elő, az elkészült darabok pedig jóvátételi felajánlasként kerülnek átadásra egészségügyi intézmények részére. Járványügyi védekezéshez szükséges védőruházatot gyártanak a Kalocsai Fegyház és Börtönben, a Kiskunhalasi Országos Büntetés-végrehajtási Intézetben és a Sátoraljaújhelyi Fegyház és Börtönben, továbbá higiéniai mosodai tevékenységet végeznek a Pálhalmi Országos Büntetés-végrehajtási Intézetben. A projektembe összesen 89 fő került bevonásra.

A projektem keretében nagy értékű gépek és eszközök beszerzése és üzembe helyezése történt meg, mintegy 300 millió forint értékben: Pálhalmára mosógép, szárítógép és kalander, Kalocsára és Sátoraljaújhelyre varrógépek és szabásgépek, Kiskunhalasra cipővédő készítő gép és körgumis sapka készítő gép került, továbbá egy darab alapanyag bevizsgáló gép is segíti a minőségi munkavégzést.

A fogvatartottak reintegrációját munkaszocializációs mentorok, valamint tevékenység koordinátorok segítik, akik folyamatosan követik az ügyfelek munkabíráását, fejlődését, és visszajelző csoport formájában közösen értékelik a munkatevékenységgel kapcsolatos tapasztalatokat.

A programelem szolgáltatásai kiemelt hangsúlyt fektetnek a tanulási és a munkavégző képességek, illetve a szociális készségek fejlesztésére. Ezenfelül a fogvatartottak – egyéni vagy csoportos formában – munkaerőpiaci ismeretekre tesznek szert, melynek keretében az elméleti tudás átadásán túl, a képességeik alapján felmért lehetséges munkaterületek felkeresésének módjáról, illetve az önéletrajz és a motivációs levél megírásáról is tájékoztatást kapnak.

Emellett a négy büntetés-végrehajtási intézetben tanműhelyek kialakítása történt meg, ahol az elméleti felkészítésen túl a munkagyakorlatot is folytatják a programban résztvevő fogvatartottak.

Indikátorok és számszerűsített szakmai elvárások

A projekt eredményességének felvázolásakor fontos megemlíteni az indikátorokat – melyek szintről színtre mérik a konvergencia régióban a projekt követelményeinek teljesülését –, hiszen ezek által számszerűsíthetjük és kaphatunk pontos képet a projekt állásáról. A projekt Megvalósíthatósági Tanulmánya szerint többféle indikátort különböztethetünk meg, melyek a következők:

- a munkaerőpiaci integráló programokba bevont, hátrányos helyzetű személyek száma: azok a fogvatartottak, akik részére készült egyéni fejlesztési terv;
- a program elhagyásának időpontjában képesítést szerző résztvevők: azok a fogvatartottak, akik a projekt keretében szakmaképzést fejeztek be sikeresen;
- a program elhagyását követően a munkaerőpiacra, vagy munkaerőpiaci programba belépők száma: azok a személyek, akik ESZA²⁹ támogatásban részesültek és az ESZA programból való kilépéskor álláskeresővé vagy foglalkoztatottá válnak;
- kompetenciafejlesztő csoportfoglalkozáson résztvevő személyek: a projektbe bevont azon személyek száma, akik a számukra előírt kompetenciafejlesztő csoportfoglalkozások óraszámainak legalább 80 százalékán jelen vannak (valamennyi terület vonatkozásában, külön-külön);
- a fogvatartottak engedélyezett kapcsolattartói részére egyéni fejlesztési terv készítése: a projekt keretében egyéni fejlesztési tervet aláíró, engedélyezett kapcsolattartók száma;
- a személyiségfejlődés egészt szem előtt tartó, komplex szolgáltatást igénybe vevő fogvatartottak: a fiatalkorúak büntetés-végrehajtási intézeteiben egyéni fejlesztési tervet aláíró fogvatartottak száma;
- közösségi foglalkoztatóval kapcsolatos indikátor: a közösségi foglalkoztató bármely programját igénybe vevő ügyfelek száma;
- munkaszocializációs tanműhellyel kapcsolatos indikátor: azon tanműhelyek száma, melyeket a munkaszocializációs projektlem kapcsán adtak át.³⁰

A fenti indikátor-részletező sorokat követően, az alábbiakban a projekt állása kerül szemléltetésre a kitűzött eredmények tekintetében, melyet táblázatban a legcélszerűbb vázolni.

29 Európai Szociális Alap

30 2022. április havi PVÜ adatszolgáltatás – Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága, EFOP Projektiroda

	Számszerűsített célérték	Aktuális eredmény (2022. április)
A munkaerőpiaci integráló programokba bevont, hátrányos helyzetű személyek száma	5400	6623
A program elhagyásának időpontjában képzést szerző résztvevők	1300	1448
A program elhagyását követően a munkaerőpiacra, vagy munkaerőpiaci programba belépők száma	600	765
Kompetenciafejlesztő csoportfoglalkozáson résztvevő személyek	1900	2066
Fogvatartottak engedélyezett kapcsolattartói részére egyéni fejlesztési terv készítése	1150	1094
A személyiségfejlődés egészét szem előtt tartó, komplex szolgáltatást igénybe vevő fogvatartottak	170	171
Közösségi foglalkoztató	675	894
Tanműhely	4	3

4. táblázat: PVÜ adatszolgáltatás 2022. 04. – Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága, EFOP Projektiroda

A táblázat tükrében elmondható, hogy a kitűzött célok nagy része már megvalósult, a fennmaradó projektidőszakban pedig – 2022. december 31-éig – a még hiányzó indikátorszámok is teljesülnek.

Egyéb projekteredmények

Az eddigiekben részletezettek alapján kijelenthető, hogy egy átfogó, komplex, reintegrációt elősegítő programcsomagot képvisel a projekt. Ahhoz, hogy a fentiek maradéktalanul megvalósulhassanak, szükséges volt – közel 50 millió forint értékben – a büntetés-végrehajtási intézetek oktatási célra használt helyiségeinek felújítása, valamint a gyermekbarát látogatóhelyiségek kialakítása. Utóbbiak a pandémia ideje alatt is kihasználásra kerültek, a fogvatartottak például meséket olvashattak a gyermekeiknek, valamint a bevont, regisztrált hozzátartozóikkal is tudtak beszélni Skype-on keresztül. A felújításoknak a legnagyobb része általában festés, mázolás, tapétázás volt, de lehetőség volt ablakcserére, mosdók kialakítására, világítótest-cserékre is.

Emellett informatikai fejlesztések keretében – a FÖNIX rendszer bővítése által – kialakításra került a Reintegrációs Napló, amely a projekt hivatalos elektronikus dokumentációs és statisztikai felülete lett.

A tanácsadók, a büntetés-végrehajtásban dolgozó intézeti szakmai vezetők, valamint a személyi állományi tagok számára műhelytalálkozók, illetve szakmai értekezletek kerültek megrendezésre, ahol a projekt ismertetésén és előrehaladásának bemutatásán túl a helyi szakmai megvalósító munkatársak részére csoportvezetési és intézeti felkészítés történt. A tanácsadók a következőkön vettek részt: motivációs interjútechnika, álláskeresési technikák, kommunikáció és konfliktuskezelés, resztoratív technikák, élménypedagógiai tréning, valamint egyéb készség- és képességfejlesztő foglalkozások (drog- és alkoholprevenció, asszertivitás, agressziócsökkentés). A személyi állomány részére 81 alkalommal, összesen 1 852 főnek, 109 óra projekt-tájékoztatót tartottak.

A projekt kommunikációjának elősegítése érdekében kiadványok szerkesztése és kiosztása történt fogvatartottak, hozzátartozók, továbbá kormányhivatalok részére, emellett a jótételei programokhoz kapcsolódó, valamint „self-help guide” tájékoztatókat is kiállítottunk. Így összesen 21 kiadvány segíti a célcsoport tájékoztatását. A sajtónyilvános nyitókonferencia óta folyamatosan jelennek meg hírek a projektről. 2022. február 28-áig 570 sajtómegjelenés történt a projekt kapcsán, ebből 189 a büntetés-végrehajtási szervezet weboldalán az intézeti hírek között, 142 ugyanezen honlap EFOP hírei és központi hírei között, 8 a projekt hivatalos oldalán, 208 külső médiumokban, 19 a Börtönújságban, illetve 4 cikk a Bv. Hírlevélben.

Összegzés, lezárás

A tanulmány végéhez érve kijelenthető, hogy a projektvezetői pozíció elsődleges célja a magas szakmai színvonalú megvalósítás kell, hogy legyen. Komoly társadalmi jelentősége van a projekt eredményes teljesítésének, a visszaeső bűnelkövetések számának csökkentése és a társadalomba való reintegráció által.

A büntetés-végrehajtás presztízsét emeli a bűnisméltések visszaszorítása terén is megvalósuló eredményes munka. Az EFOP-1.3.3-16-2016-00001 azonosító számú, „Fogvatartottak reintegrációja” című kiemelt projekt – és annak remélt folytatása – során a feladathoz szükséges infrastruktúra és innováció is létrejön. A büntetés-végrehajtási szervezet társadalmi jelenléte, illetve szerepe felértékelődhet a projekt sikeres megvalósítása, és az eredmények gyakorlati alkalmazása következtében.

Szem előtt kell tartani a jogszabályok által meghatározott feladatok teljesítését, melyek kapcsán világos elvárások kerültek megfogalmazásra a visszaeső bűnelkövetések számának csökkentése érdekében folyó szakmai munkában. Ennek okán minden hazai büntetés-végrehajtási intézet szakmai munkájában kiemelten támogatni kell a sikeres reintegráció érdekében tett erőfeszítéseket, amely magába foglalja a projekt magas szakmai színvonalon történő helyi, gyakorlati megvalósítását is.

Felhasznált irodalom

2013. évi CCXL. törvény a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról. Online: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1300240.tv> (Letöltés ideje: 2022. május 16.)
2017. évi XC. törvény a büntetőeljárásról. Online: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1700090.tv> (Letöltés ideje: 2022. május 16.)
2022. április havi PVÜ adatszolgáltatás – Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága, EFOP Projektiroda
- Alkalmazott Pszichológia (2016): Hegedűs J., Ivaskevic K.: A büntetés-végrehajtásban dolgozók nézetei a reintegrációról, p. 84. Online: http://ap.elte.hu/wp-content/uploads/2016/12/AP_2016_4_Hegedus_Ivaskevic.pdf (Letöltés ideje: 2022. május 16.)
- Börtönstatisztikai Szemle (2015), I. szám, p. 13. Online: <https://bv.gov.hu/sites/default/files/B%C3%B6rt%C3%B6nstatistikai%20Szemle%202015%201.pdf> (Letöltés ideje: 2022. május 16.)
- EFOP-1.3.3-16-2016-00001 azonosító számú, „Fogvatartottak reintegrációja” című kiemelt projekt honlapja. Online: www.tettprogram.hu
- EFOP-1.3.3-16-2016-00001 azonosító számú „Fogvatartottak reintegrációja” című kiemelt projekt Megvalósíthatósági Tanulmánya (2016), p. 25-72.
- Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiáról (2013–2023) szóló 1744/2013. (X. 17.) Korm. Határozat. Online: <https://epale.ec.europa.eu/hu/blog/tiszta-lap-avagy-fogvatartottak-reintegracioja> (Letöltés ideje: 2022. május 16.)

Fotó: Bv. fotó

